

De DOKTERS op het GOED van GRAMEZ

schrijfwijze: ca. 1525 koopt Hugo van Gramez, die één van de naaste medewerkers was van keizer Karel was, het goed; het wordt sedert ca. 1330 vermeld als leengoed; we zullen 'van Gramez' dus hierna vermelden met één 'm', ook al wordt het in andere documenten en prenten als 'van Grammez' of gewoon 'Grammez' geschreven; dit laatste is echter niet juist want de naam was wel degelijk 'Hugo van Gramez', met een kleine 'v' want hij was van adel

Het Goed van Gramez anno 1905

1. Henricus Franciscus DE MAESSCHALCK (1846-1863)

- + °Sint-Niklaas, 03-04-1790, fs Bruno en Joanna Maria de Schepper
- + +Dudzele, 17-05-1863
- + hij huwde te Dudzele op 12 mei 1824 met Francisca Maria De Maecker; uit de huwelijksakte blijkt dat hij toen reeds in Dudzele woonde, waar hij 'heelmester voor het land' was
- + Henricus en Francisca kregen 5 kinderen
- + in 1846 liet het echtpaar een 'herenhuis' bouwen op dezelfde plaats waar vroeger het goed van Hugo van Gramez stond; getuige daarvan is de 'eerste steen', die ze lieten inbouwen (zie foto) en die nu in het bezit is

van Heemkring Dudzele; zoals andere dergelijke huizen kreeg het al gauw het predicaat 'kasteel', zoals het kasteel van Bossier, het kasteel Ter Bolle, het kasteel van brouwerij Sint-Arnoldus, enz.

EERSTEN STEEN GELEGD DOOR DHEER HENDRIK DE MAESSCHALCK EN JONFVROUW FRANCISCA DE MAECKER ZIJNE HUYSVROUW DEN 3 JULI 1846

- ✚ toen Henricus senior in 1863 overleed, werd de erfenis verdeeld onder 3 van de 5 kinderen, de twee anderen waren reeds overleden
- ✚ het "Goed van Gramez" kwam in 1864 in eerste instantie in handen van de derde zoon Adolphus Jacobus, die in dat jaar huwde met Julie Sophia Monbaliu; Adolphus overleed echter onverwachts in 1865; Julie was toen hoogzwanger: Adolphus Aloys Jan De Maesschalck werd geboren vier dagen nadat zijn vader was overleden; het Goed kwam terug in handen van de familie De Maesschalck; Julie Monbaliu hertrouwde in 1869 met Hendrik Muysen, Adolphus Aloys Jan huwde in 1895 met H el ne Blancke uit Brugge
- ✚ de weduwe van de heelmeester, Francisca De Maecker, verhuisde naar een huis in de Lisseweegse Steenweg te Dudzele, heden Zwaanhofstraat nummer 4
- ✚ blijkbaar had zij nogal wat invloed, want: "Op 7 december (1870) besliste de raad (*de gemeenteraad van Dudzele*) 'eene publieke lantaarn' te stellen 'naast de groote gracht des eigendoms' van de weduwe De Maesschalck"

Bidprentje van Henricus De Maesschalck senior

- ✚ Henricus junior werd in 1855 priester gewijd en woonde vanaf dan niet meer in Dudzele, zo blijkt uit zijn bidprentje
- ✚ het was dus de tweede zoon, Ludovicus Leonardus (ook Louis of Lodewijk), die dan op het 'Goed van Gramez' woonde, samen met zijn echtgenote Rosalia Isabella Maenhoudt en hun zes kinderen
- ✚ over Lodewijk weten we nog het volgende:
 - uit de volkstelling van 1856: 'De neringen: o.m. steenbakker Lodewijk De Maesschalck'; de familie had ten zuiden van de twee kanalen (de Leopoldsvaart en de Zelzatevaart) veel eigendommen (akkerland en grasland) en verkocht daarvan een gedeelte om een steenoven te kunnen financieren
 - in juli (1872) verzond de gemeentesecretaris 'een getal van 12 gemeentekiezers, meest betalende lastgelders, ingevolge de kiezerslijst dezer gemeente van 1872'; deze lijst bevatte o.m. steenbakker Lodewijk De Maesschalck
 - in november (1879) vroeg onderpastoor Vyncke dat de gemeente een lantaarn zou plaatsen aan de hoek van de onderpastorij; de raad besloot 'den lantaarn, zich bevindende aan den hoek der Pastorij, te

- verplaatsen tot nabij de woonst van den heer Louis De Maesschalck' (Goed van Gramez), ook nabij de onderpastorij
- het steenbakken vlotte na een tijd niet meer zo goed: de grondstoffen turf en klei raakten uitgeput en er werden grote, industriële steenbakkerijen opgericht, o.a. in Hoeke; in 1983 verklaarde de toen 84-jarige Louis De Maecker aan Pol Danneels dat zijn vader Philip De Maecker hem had verteld dat omstreeks 1886 het steenbakken was stilgevallen en het bedrijf failliet was gegaan; die Philip was de achterneef van Francisca De Maecker, de moeder van Lodewijk De Maesschalck
 - Louis De Maecker verklaarde nog een interessant detail: zijn vader Philip heeft in 1918 zes gemeten grond (= ca. 2,65 ha) gekocht van de erfgenamen (de dochters van steenbakker Lodewijk) voor 12.265 frank; die dochters woonden toen in het huis van hun overleden grootmoeder in de Zwaanhofstraat 4

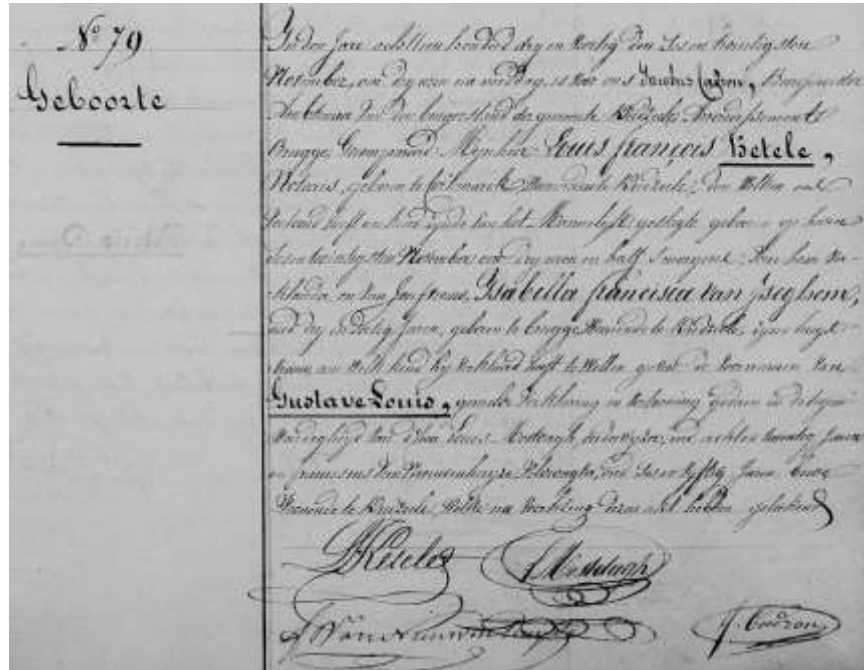
Op het kerkhof van Dudzele staat het gerestaureerde graf van E.H. Henricus De Maesschalck (jr) en van zijn broer en schoonzus Lodewijk De Maesschalck – Rosalie Maenhoudt

- ✚ blijktbaar beheerde de oudste zoon, EH Henricus De Maesschalck wel de zaken van het Goed van Gramez, want in 1886, na de dood van moeder Francisca De Maecker op 18 februari, regelt hij de verkoop van het goed aan Dr. Gustaaf Ketele

- ✚ over Adolphus Jacobus meer in tekst in "de Stokerij"

2. **Gustaaf Lodewijk KETELE (1886-1891)**

- ✚ °Dudzele, 26-11-1843

De geboorteakte van Gustave Louis Ketele

- ✚ in de zitting van de gemeenteraad van 17 april 1872 wordt Dr. Gustaaf Ketele aangeduid als 'geneesheer voor de armen', daar Dr. Romanus Notebaert als dusdanig zijn ontslag heeft gegeven; in de zitting van 5 mei 1887 wordt Dr. Ketele voor de tijd van drie jaar aangesteld om 'de behoeftige kinderen de nodige zorgen te verstrekken', dit ter vervanging van Dr. Charles De Schuyter, die overleden was
- ✚ Dr. Ketele kocht het 'Goed van Gramez' op 2 oktober 1886 van EH Henricus De Maesschalck; die was de oudste zoon van Henricus Franciscus (hij had precies dezelfde voornamen als zijn vader) en van Francisca Maria De Maecker
- ✚ dit goed omvatte niet alleen het huis en de bijhorende hof, maar ook de intussen gebouwde stokerij (zie verder) en alle achterliggende landerijen
- ✚ lang heeft Dr. Gustaaf Ketele niet kunnen genieten van zijn aankoop, want op 11 oktober 1891 overlijdt hij op 48-jarige leeftijd
- ✚ na het overlijden van de dokter zijn z'n vrouw en kinderen op 6 januari 1892 naar Brugge verhuisd (uit het 'Boek van de Uitwijkelingen')

Bidprentje van Dr. Gustaaf Ketele

- ✚ zoals hoger vermeld, bestond de eigendom van Dr. Ketele en zijn echtgenote in het 'kasteel' en de bijhorende hof, de Stokerij en een aantal achterliggende landerijen (zaailand en grasland); uit de verkoopakte door de erfgenamen van Dr. Ketele uit 1904 (zie ook hoofdstuk over de Stokerij) blijkt dat alleen de Stokerij en de landerijen verkocht werden en dat het 'kasteel' en de hof errond reeds afzonderlijk verkocht werden aan Dr. Maurice Caenen op 8 april 1904

3. Alphonse Marie Joseph DE HAENE (1892-1904)

- ✚ Dr. Alphonse De Haene is met Rosalie Helena Gieben te Brussel in het huwelijk getreden op 10 oktober 1891; ze zijn in Dudzele ingeweken op 23 oktober, bijna zeker om Dr. Ketele op te volgen
- ✚ begin 1892 vestigden ze zich op het 'Goed van Gramez'; ze huurden het 'Goed', doch niet de vier huizen van de Stokerij en de landerijen, aan de erfgenamen van Dr. Ketele
- ✚ bij de eerste verkiezingen na WO1, op 24 april 1921, stelde Alphonse De Haene zich kandidaat op een lijst die de meerderheid behaalde en derhalve werd hij burgemeester van Dudzele begin 1922; hij tekende

echter al vanaf augustus 1921 officiële documenten; hij zou drie legislaturen lang burgervader zijn, tot einde 1838

- vanaf 1902 liet Dr. De Haene een kasteel (een écht kasteel ditmaal...) bouwen langs de Westkapelse Steenweg; het was klaar in 1904 en noemde 'kasteel Sint-Barbara'; de familie De Haene nam er z'n intrek halfweg februari 1904

Het kasteel van Dr. Alphonse De Haene en familie

De bidprentjes van Alphonse De Haene en van Maurice Caenen

4. Maurice CAENEN (1904-1951)

- ✚ Dr. Maurice Caenen en zijn vrouw Angèle Vanden Boogaerde zijn in Dudzele komen wonen op 17 november 1901 in de Oude Lisseweegse Steenweg (heden Zwaanhofstraat)
- ✚ zoals hoger vermeld koopt Dr. Caenen op 8 april 1904 het 'kasteel', de bijhorende hof en een achterliggende boomgaard: '... een akte verleden door de ondergetekenden notaris, den achtsten April negentienhonderd en vier...'; kort nadien neemt het gezin er ook z'n intrek
- ✚ de Stokerij, ttz de vier woonhuizen en de aanpalende gronden worden per akte van 22 oktober 1904 (zie ook verder) in verschillende loten verkocht aan de Commissie van Openbare Onderstand van Dudzele
- ✚ Dr. Maurice Caenen heeft dus 47 jaar lang op het Goed van Gramez gewoond en er zijn dokterspraktijk uitgeoefend
- ✚ na WO2 ging zijn gezondheid achteruit en na de dood van zijn echtgenote ging hij inwonen bij zijn oudste dochter te Beernem, waar hij in 1951 overleed

5. Johan BUYTAERT (1951-1993)

- ✚ Johan Buytaert, afkomstig van Antwerpen, behaalde zijn doktersdiploma aan de universiteit van Nijmegen (NL), waarna hij ook nog studeerde aan het Tropisch Instituut te Antwerpen; daar leerde hij zijn toekomstige echtgenote, Stephanie Vanderpoort, kennen; zij was Nederlandse, verpleegster en vroedvrouw
- ✚ het paar woonde aanvankelijk in Antwerpen en Knokke maar besliste in 1946 te verhuizen naar Dudzele; er kwam namelijk een plaats vrij voor een geneesheer, daar Dr. Albert Costers, die toen in de Brugse Steenweg (heden Dudzeelse Steenweg) woonde, naar Klemskerke ging wonen
- ✚ in het huis ter Damse Steenweg 1 woonde daar op de benedenverdieping een gepensioneerde landbouwer, maar de eerste verdieping kon perfect dienst doen om een voorlopige dokterspraktijk te beginnen, ook al gaf dit enkele praktische probleempjes
- ✚ toen Dr. Caenen in 1951 overleed, was dit voor het jonge paar een prima gelegenheid om het 'Goed van Gramez' aan te kopen, hooguit 50 meter daar vandaan
- ✚ er werden enkele aanpassingen gedaan, zo werd aan de noordzijde een nieuwe ingang, een wachtzaal en de dokterspraktijk aangebouwd; de oude toegang, zoals die te zien is op de postkaart aan het begin van deze historiek, werd verlegd naar het oosten toe; daartoe diende een kleine wal gedempt te worden en van verharding voorzien

Dr. Johan Buytaert

- ✚ Dr. Buytaert ontpopte zich al gauw als een sympathieke, optimistische man die altijd wel een kwinkslag klaar had; er wordt gezegd dat, als je ziek binnenkwam, je al half genezen buitenkwam, alleen maar door het positieve praatje die hij met je maakte; hij werd daarbij steeds bijgestaan door zijn echtgenote Stephanie Verpoort, van Nederlandse afkomst, die altijd even charmant met hem samenwerkte
- ✚ in 1964 waren er gemeenteraadsverkiezingen en Dr. Buytaert had een lijst samengesteld met Maurice Raes, Angèle Hoste, Leopold Danneels en nog enkele bekende Dudzelenars, om het op te nemen tegen de lijst die al sedert 18 jaar 'aan de macht' was; de bedoeling was verandering te brengen in de wat vastgeroeste gemeentepolitiek; de lijst haalde vijf van de negen zetels en Dr. Buytaert werd dus burgemeester van Dudzele; jammer genoeg de laatste want op 1 januari werd het dorp aangehecht bij (Groot)-Brugge
- ✚ Dudzele zou Dudzele niet zijn moest er geen grote stoet georganiseerd worden om de burgemeester 'in te halen' !; de stoet van 16 mei 1965 was dan ook de grootste stoet sedert die van eeuweling Metje Van Neste in 1954; Dr. Buytaert en z'n Stephanie werden afgehaald aan het 'Goed van Gramez' en in een limousine rondgereden door het dorp, alvorens van de prachtige stoet te genieten vanop een podium

- ✚ daar het 'kasteel' van het Goed van Gramez te groot werd voor Johan en Stephanie, werden in 1993 de garage en de stallen van het bijgebouw omgevormd tot een mooie en praktische woning, waar ze hun spreekwoordelijke 'oude dag' konden doorbrengen
- ✚ Stephanie overleed op 30 juli 2006, Johan op 24 december 2009
- ✚ het 'kasteel' van het Goed van Gramez, de bijhorende tuin en de achterliggende boomgaard en wal waren in de tweede helft van de jaren negentig verkocht aan makelaar Bostoën, die er de bouw plant van drie appartementsgebouwen; heden (2018) staan er nog geen twee stenen op elkaar en staat het 'kasteel' er als een bouwval bij...

Bronnen:

- het boek 'Dudzele en Sint-Lenaart' van Maurice Coornaert (1985)
- het archief van Pol Danneels (archieffouder: Karel Danneels)
- het archief van Karel Danneels
- de krant 'Het Nieuwblad'